

BUITEN

18^e JAARGANG N°. 12

ZATERDAG 22 MAART 1924.

Foto R. H. Herwig.

AAN DE WASCH.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

AAN DE WASCH, ILLUSTRATIE	BLZ. 133
IN DE DUISTERE RIMBA. UIT HET HOOGDUITSCH DOOR WILHELM VOLZ (12)	„ 134
HET HUIS TE ZAANEN ONDER SCHOTEN, DOOR B. L., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 136—140
ZIJN „JUBILEUM” (SLOT), NAAR HET DUTSCH VAN ARTHUR SCHNITZLER	BLZ. 138
SYDNEY EN OMSTREKEN, DOOR MATHILDE DE LA CHAPELLE, GEÏLLUSTREERD	„ 141
SNIJDESVOGELTJE EN PIET VAN VLIET, DOOR M., GEÏLLUSTREERD	BLZ. 142—143
ONTVANGEN BOEKEN	BLZ. 143
DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN MR. SERLES, DOOR W. B. M. FERGUSON (12)	„ 143
ACHTTIENDE EEUWSCHESCHOOORSTEEN IN EEN WONING TE SYBRANDAHUIS BIJ DOKKUM, ILLUSTRATIE	„ 144
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

IN DE DUISTERE RIMBA.

SUMATRA'S OERWOUD EN OERMENSCHEN.

12)

Uit het Hoogduitsch

DOOR WILHELM VOLZ.

EDERE gelegenheid nam ik waar met Koeboes in aanraking te komen, en ik was zoo gelukkig er vier en dertig te ontmoeten en met de helft er van in nadere aanraking te komen. In de nabijheid der Maleische nederzettingen hebben zij veel van deze overgenomen, maar in het binnenland leven zij nog, zonder met anderen in aanraking gekomen te zijn, zooals hun voorvaders duizende jaren geleden reeds leefden, en daarom is het zoo interessant het leven van deze „wilde” Koeboes waar te nemen. Het Europeesche handelsleven, de niet te bevredigen behoefte aan alle mogelijke verschillende grondstoffen, strekt zijn begeerige vingers hoe langer hoe verder uit en krijgt langzamerhand ook de laatste en verste hoeken van het oerwoud in zijn bezit. Hoe lang zal het nog duren, of het zwijgende oerwoud van Sumatra zal weerklinken van de bedrijvige werkzaamheid voor den Europeeschen Moloch, en met het binnentrekken van de pioniers van de westelijke nijverheid zullen de laatste Koeboes voor altijd verdwijnen. Als nomaden trekken de Koeboes door de onmetelijke Rimba, iedere familie afzonderlijk; slechts zelden blijven de kinderen nadat zij gepaard zijn, bij de ouders; slechts in de nabijheid der Maleische nederzettingen leven zij in groepjes bij elkaar, hier hebben ze zelf ook kleine nederzettingen, waar zij zich van tijd tot tijd ook wat langer ophouden. Het grootste van die „dorpen”, waar ik van gehoord had, en dat ik ook zelf bezocht heb, bestond uit vier mannen, drie vrouwen en drie reeds vrij groote kinderen. In deze „dorpen” wonen zij in armzalige kleine hutten, van dunne staken gebouwd, die door lianen aan elkaar bevestigd en met palmstroo bedekt en aan alle kanten open zijn. Voor den korten tijd, dat zij zich daar ophouden, houden deze het wel uit. Anders leven zij echter zonder vaste woonplaats in het oerwoud, en trekken rusteloos door hun gebied. De zorg voor hun bestaan, het rijpen van de vruchtboomen in het oerwoud

beslist welke richting zij nemen moeten. Waar de avond ze verrast, bouwen zij zich met een paar takken een eenvoudig windscherm, dat hun genoeg bescherming geeft tegen de verschillende weersgesteldheden. Zij hebben al hun tijd wel nodig om hun voedsel te zoeken; wat maar eenigszins eetbaar is, eten zij! Hun voornaamste voedsel bestaat zoowel uit vruchten en verschillende beziën, als uit wortels en knollen, die zij met een puntigen stok uitgraven; maar daarnevens zijn hagedissen, kikvorschen en rupsen en dikke larven een groote lekkernij voor hen. Van jacht en vischvangst maken zij voor hun voeding weinig gebruik, omdat zij geen wapens of vischtuigen hebben en alleen daarmee tevreden moeten zijn wat een gelukkig toeval hun in den schoot werpt. Zodoende is hun spijskaart heel eentonig en zij moeten heel wat afzoeken, willen zij hunne maag gevuld hebben. Man, vrouw en kinderen zwerven gezamenlijk het oerwoud door. De paden, die de verschillende dieren gemaakt hebben, zijn niet geschikt voor hun doel, zij moeten dieper indringen, zich door het kreupelhout werken en takken, die hen hinderen afbreken; zoo vinden zij hun weg, hun menschenpad, dat geen dier met hen deelt, dat geen Maleier kan vinden, want evenals de Siámangs zich zonder een bepaald plan boven in de boomen van den eenen tak naar den anderen slingeren, totdat zij den boom die hun voedsel geven zal, bereikt hebben, zoo gaan zij ook zonder een bepaald plan voort. Wat hun maar eetbaar lijkt verzamelen zij in een eenvoudig van boombast gevlochten zak, voorsoover het niet dadelijk in den mond gestopt wordt. Beginnen zij eenmaal te eten, dan eet de man eerst totdat hij genoeg heeft en laat de rest voor zijn vrouw en kinderen; hebben zij een grooten voorraad, dan wordt gegeten, totdat zij bijna barsten (këntjang — „stijf” — is de maleische uitdrukking voor „genoeg”), wordt er weinig gevonden dan moeten zij maar met honger slapen gaan. Voorraad opdoen is iets wat de Koeboe niet kent, het is hem al genoeg dat iedere dag zijn eigen zorgen meebrengt. Zij hebben daardoor een zeer moeilijk bestaan; zelfs voor den met weinig tevreden zijnden Koeboe is de tafel slechts zeer spaarzaam gedekt, hij heeft net genoeg om niet te verhongeren. De dagelijkse strijd om zijn armzalig bestaan is zwaar en de kindersterfte is groot, slechts een klein percentage blijft leven. Daarom heerscht de monogamie bijna als van zelf sprekend bij den Koeboe, want er zijn er te weinig; daarbij is het voedingsvraagstuk te moeilijk, zoodat zij niet dan in kleine groepjes bij elkaar kunnen leven. Door hun voortdurend leven in het oerwoud hebben de Koeboes een verbazende handigheid gekregen in het beklimmen van boomen, zelfs den gladsten stam beklimmen zij, met een eenvoudige houten knots slaan zij stevige houten pinnen, ongeveer een halven meter van elkaar, in den stam, en zoo klimmen zij als op een ladder tot aan de hoogste toppen der boomen. Zulke ladders hebben wij dikwijls in het oerwoud gevonden, maar zelfs een Maleier, die in de bosschen gewend is, durft er niet langs naar boven te klimmen. Hun „kleeding” is vervaardigd van boomschors, dat zij door 't te kloppen er geschikt voor maken; het bestaat voor de mannen uit een schaamband, voor de vrouwen uit een kort rokje. Werktuigen bezitten zij bijna in 't geheel niet; het bestaan van ijzer is hun bijna nog onbekend. Slechts zelden krijgen zij een mes in ruil en dat is dan natuurlijk een kostbaar bezit. Zij zijn nog in den houttijd en leven net als de mensch-apen boven hen in de boomen. Zij worden niet oud, ik ben er haast van overtuigd, dat er geen enkele Koeboe ouder dan dertig jaar wordt. De meisjes zijn op hun tiende jaar ongeveer volwassen en krijgen dan kinderen; op hun twintigste jaar zijn zij oud. Wij zijn te veel gewend, ook in de tropen, de inboorlingen naar onzen ouderdomsmaatstaf te schatten en hun een veel te hoogen levensduur toe te kennen. Dit geldt ook voor de Maleiers, zij ook worden door het moeilijke leven, dat zij hebben, veel gauwer afgewerkt dan de Europeanen met hun af in Europeeschen dienst geweest is en daardoor een beter leven heeft, wordt veel minder spoedig oud dan de anderen. Dullah, die ongeveer vijf en twintig jaar zal zijn, vertelde mij, dat hij onlangs een poosje in zijn geboortedorp in midden Zuid-Sumatra geweest was, en daar waren al zijn tijdgenooten, waar hij als kind mee gespeeld had, reeds „Orang tua” (d.i. oude lieden = eerbiedwaardige personen van het dorp) terwijl hij nog onder de „Orang muda” (de jongelieden) gerekend werd. Toch is de Maleier, die altijd in het binnenland geleefd heeft en die toch altijd een tamelijk gemakkelijk

leven leidt, reeds op zijn veertigste jaar een grijsaard. Hoeveel te gauwer zullen dus de Koeboes, met hun ellendig bestaan, versleten zijn! Zouden wij daar geen rekening mede moeten houden bij het beoordeelen van het cultuurleven? Door ervaring wordt men wijs, hoe langer men leeft, hoe meer ervaring men opdoet; bij de Koeboes, die slechts een kort leven hebben, moet het in zekeren zin telkens weer van voren af beginnen, zodoende kan hij zich geestelijk slechts heel weinig ontwikkelen. ☼ De Koeboes zijn van nature buitengewoon schuw en vreesachtig, maar toch ook zacht en meegaand; ik had altijd het gevoel, dat wanneer ik bijvoorbeeld tot een van hen zou gezegd hebben, dat ik hem zijn oor zou willen afsnijden, hij zonder een kink te geven mij zijn hoofd toegestoken zou hebben. Zij zijn ook uitermate vredelievend, oorlog of iets dergelijks is hun onbekend. Dat hangt natuurlijk nauw samen met hun volkomen gebrek aan wapenen en hun daaruit volgende weerloosheid; ook met hun leven in het oerwoud, waar zij geen meester, maar wilden zijn — het wilde zwijn of een hert met gewei kunnen zich beter verdedigen dan zij. Zij hebben nog een paar andere negatieve deugden: zij stelen niet en zij liegen niet; maar zij stelen niet, omdat er niets te stelen is en zij liegen niet, omdat er niet de minste reden toe is om een onwaarheid te zeggen. Voegen wij hier nog bij, dat zij de monogamie betrachten, dan zouden wij kunnen zeggen, dat de Koeboes in een paradijstoestand leven; maar in werkelijkheid is de zaak deze, dat zij niet in verzoeking gebracht worden. Het zijn toestanden, die dichter bij het dierlijke dan bij het menselijke komen. ☼ Het is betrekkelijk niet moeilijk om dit alles te weten te komen, ofschoon het in 't geheel niet gemakkelijk is om in onmiddellijke aanraking te komen met deze primitieve wilden. Het is niet zoo moeilijk hun vertrouwen te winnen, dan wel hoe men zich verstaanbaar moet maken, met spreken zoowel als met begrijpen. Hun taal is heel arm aan woorden en begrippen; en men heeft daar de hulp van een tolk voor nodig. De Koeboes, die al een weinig Maleisch kennen, zijn reeds onder den invloed der Maleische cultuur, zoodat zij niet meer geschikt zijn om iets te vertellen over dien primitieven toestand. De Maleische tolken daarentegen — dat zijn de oerwoudmaleiers die bij het inzamelen der boschproducten meermalen met de Koeboes in aanraking komen en soms een soort vrienden van ze worden — zijn onbetrouwbaar en moeten erg nagegaan worden. Zij van hun kant zijn ook menschen met zeer primitieve denkwijze; zij hebben natuurlijk niet het minste begrip wat ik met dat uitvragen van de Koeboes beoog. In principe beantwoordt iedere inboorling naar waarheid wat hem gevraagd wordt; zij beginnen pas onwaarheid te spreken als zij iets achter de vraag vermoeden, of als zij geen antwoord weten te geven, en toch van dienst willen zijn; dat heb ik meermalen opgemerkt. Daarom moet men bij het vragen daar goed rekening mee houden. En hier komt de tweede moeilijkheid: de ongelooflijke, geestelijke langzaamheid van begrip van den inboorling, die des te grooter is, naarmate de inboorling primitiever is. Men moet iedere vraag zoo eenvoudig stellen, dat ze maar met twee of drie woorden kunnen antwoorden. Heeft men een tolk nodig, dan moet men toch zooveel van de vreemde taal afweten, dat men beoordeelen kan, of de vraag goed overgebracht wordt en of hij voor die vraag niet iets anders overbrengt. Er hoort een zekere handigheid toe, om de vragen zoo kort mogelijk te stellen. De moeilijkheid van den Europeaan, die de vragen doet, en die hem heel wat hoofdbrekens kost, ligt hierin, den gedachtengang zoo te vereenvoudigen dat men met de eenvoudigste vragen voet voor voet vooruit komt: want het kost den primitieven mensch ontzettend veel moeite om te denken. Men moet er vooral voor zorgen, dat men ze het antwoord niet zonder het te weten in den mond geeft, want dan is het uit — men krijgt dan onveranderd dat antwoord. Zij zijn te stomp van begrip. ☼ Men kan er zich geen voorstelling van maken, welk een ongelooflijke moeite het een Koeboe kost om te denken; het is mij meermalen overkomen, dat wanneer ik ze wat al te lang uitvroeg, zij van geestelijke uitputting begonnen te huilen, dat zoowel bij den man als bij de vrouw de tranen langs de wangen rolden. Een dergelijke ervaring kan men ook bij ons met kinderen hebben, als men ze wat al te lang laat denken. ☼ Er was voor mij natuurlijk veel aan gelegen, het geestelijk leven van de Koeboes te leeren kennen. Met heel veel moeite gelukte het mij, na

ingespannen, lange gesprekken, die telkens afgebroken moesten worden om ze gelegenheid te geven uit te rusten, een blik te slaan in de groote armoede, die het geestelijk leven der Koeboes kenteekent. Ik wilde te weten komen of de Koeboes ook de een of andere bewuste voorstelling hadden van een Hooger Wezen; ik mocht dit natuurlijk niet rechtstreeks vragen, maar ik moest het door omwegen zien te weten te komen. Ik probeerde daarom eerst vast te stellen of zij eenig begrip hadden van sidderen of van griezelen, daar dit begrip het geloof aan wezens behalve de menschheid vooropstelt. Zoo vroeg ik eens aan een man: „Ben je 's nachts wel eens alleen in het oerwoud geweest?” „Ja, dikwijls.” „Heb je daar niet dikwijls hooren kermen en steunen?” „Ja”. „Wat dacht je dan?” „Een boom kraakt”. „Heb je wel eens hooren brullen?” „Ja”. „Wat dacht je dan dat het was?” „Dat was een dier”. „Maar als je die stem niet kende?” „Ik ken al de stemmen der dieren”. „Heb je 's nachts nooit eens een geruisch in het oerwoud gehoord, dat je niet kende?” „Ik ken elk geluid”. „Was je nooit bang als de boomen licht afgaven?” „Neen, dat doen doode boomen altijd in den nacht”. „Je bent dus nooit bang geweest 's nachts in het bosch?” „Neen”. „En je ben nooit iets onbekends tegen gekomen, waar je bang voor was?” „Neen; ik ken alles!” Bij deze volledige, nuchtere natuurbeschouwing en natuurkennis; bij dit, ja, ik zou bijna zeggen, trotsche gezegde: „ik ken alles!” lijdt de phantasie schipbreuk: er is geen plaats voor nog een ander wezen! „Ik ken alles!” ☼ Op een andere manier probeer ik weer na te gaan of zij aan een ziel of zoo iets dergelijks geloofden. Ik vroeg: „heb je wel eens een dood mensch gezien?” „Ja”. „Kan hij loopen?” „Neen”. „Maar hij heeft toch beenen?” Een schouderoptrekken. „Hij heeft een mond en kan niet eten, hij heeft armen en kan zich niet bewegen”. „Dat is zoo”. „Hij heeft alle ledematen, net als jij en hij kan ze niet bewegen, hoe komt dat?” „Om dat hij dood is”. „Ja, maar waarom kan hij zich niet bewegen?” „Dat weet ik niet”. „Als een doode er net zoo uitziet als iemand, die leeft en zijn lichaam er uitziet als het levende lichaam en hij kan het niet bewegen, dan moet de doode zich toch door iets anders van den levende onderscheiden?” „Hij haalt geen adem”. „Kan hij zijn beenen niet bewegen, omdat hij geen adem haalt?” „Ja”. „Maar wat is adem?” „Wind”. „Als je een doode in zijn mond blaast, kan hij zich dan bewegen?” „Neen”. „Waarom niet?” „Omdat zijn adem weg is”. „Waar is zijn adem?” „Weg”. „Wat is de adem dan?” „Wind”. ☼ Daarmee was het afgelopen, het draaide in een kringetje rond. Ik wilde natuurlijk niet dadelijk naar de „ziel” vragen, want dat zou toch maar tot misleiding aanleiding hebben gegeven. Deze ondervraging ging natuurlijk niet zoo vlug, als ik het hier doe voorkomen, maar duurde wel langer dan een uur, heel langzaam aan. ☼ Een volgenden keer vroeg ik eens aan een Koeboe: „heb je den bliksem wel eens gezien?” „Ja”. „Wat is dat?” „Dat weet ik niet”. „Heb je den donder wel eens gehoord?” „Ja”. „Wat is dat?” „Dat weet ik niet”. „Vanwaar komt de bliksem?” „Van boven”. „Vanwaar komt de donder?” „Van onderen”. „Waarom bliksemt het?” „Dat weet ik niet”. „Kan jij een bliksem maken?” „Neen”. „Kan de een of andere mensch hem maken?” „Neen”. „Wat is de bliksem dan eigenlijk?” „Ik weet het niet”. „Bliksemt de bliksem dan vanzelf?” „Ik weet het niet”. „Wie maakt dan den bliksem en den donder?” „Ik weet het niet”. „Maakt de bliksem den donder?” „Ik weet het niet”. „Is de bliksem een dier?” „Neen”. „Is de donder een dier?” „Neen”. „Maakt een dier den bliksem en den donder?” „Neen”. ☼ Evenzoo liepen de gesprekken over regen en alle mogelijke andere dingen, waaruit men de bovenzinnelijke voorstellingen had kunnen afleiden; bij hun uitstekende bechouwing der natuur en hun objectieve ondervinding is reeds alle mogelijkheid op eenigerlei verbeeldingskracht uitgesloten!

(Wordt vervolgd).

De Groningsche Raadhuizen.

Verbeteringen.

☼ In het vorige nummer leze men op blz. 129, 1e kolom, regel 19 van boven, in plaats van Tonisse: Jonisse; op dezelfde blz., 2e kolom, regel 4 van boven, in plaats van opgeschorst: opgeschort; op bladz. 130, 1e kolom, regel 2 van boven, in plaats van verstekken: vertrekken; op dezelfde bladzijde, 1e kolom, regel 19 van boven, in plaats van Eltet the Lettens: Eltet tho Lellens.

Foto Hezemans.

HET HUIS TE ZAAZEN ONDER SCHOTEN.

HET HUIS TE ZAAZEN ONDER SCHOTEN.

VERSCHIEDENE kasteelen rezen in de middeleeuwen ten noorden der Spaarnestad op, aan of nabij den duinzoom; bekend waren vooral een drietal, het trotsche slot der Brederodes, waarvan de indrukwekkende bouwvallen wel door bijkans ieder bezocht zullen zijn, het huis ter Kleef, welks geringe overblijfselen minder aantrekkelijk, maar toch niet onbekend zijn en — het huis te Zaanen of Zaanden, waarvan zeer velen onzer lezers wel nimmer gehoord zullen hebben. Zelfs Haarlemmers kennen het nauwelijks ¹⁾, of denken, dat het een onbelangrijk klein huis is, dat geen aandacht verdient: de wandelaar kan het gebouw, dat gelegen is in een boomrijk park, tusschen het watertje de Delft en den Schoterweg, slechts van verre aanschouwen, en zeer weinigen kennen het, zooals de afbeeldingen in dit nummer het te zien geven, die aantoonen, dat het wel degelijk een nadere bezichtiging en — een artikel verdient. Te meer reden is er voor een beschrijving, omdat deze mooie bezitting ten doode is opgeschreven: de laatste eigenaar en bewoner, de heer C. J. A. Bredius van Zaanen, kon haar niet meer tegen de opdringende huizenbouw beschermen en verkocht het meerendeel van zijn gronden in December 1923 aan de gemeente Haarlem; het oude huis hield hij ter slooping aan zich. ☒ Van de geschiedenis van huis en ambachtsheerlijkheid Zaanen of Zaanden kan het volgende vermeld worden. Reeds in 1100 wordt van de ambachtsheerlijkheid gewaagd. Zij strekte zich uit van benoorden Zaandam tot aan de Vredesloot, thans „de Delft” geheeten, de grens tusschen Schoten en Bloemendaal, terwijl ook landerijen bij Woerden, die nog bekend staan onder den naam „Polder van Zaanen”, er bij behoorden. De Heerlijkheid was leenroerig aan de Grafelijkheid van Holland, zoodat alle adellijke en oude geslachten, die in het bezit daarvan kwamen, dan ook hulde, eed en manschap aan de Staten van Holland en Westfriesland moesten bewijzen, getuige niet alleen de geregelde oirconden, die daarbij overgereikt werden, maar ook de nog bestaande registers, waarin alle leenmannen opgenomen werden. ☒ Het Kasteel moet eertijds bij Zaandam gestaan hebben niet ver van den Zaan, waaraan het zijn naam ontleend

¹⁾ Zelfs de Rijksmonumentencommissie maakt er in haar „Voorloopige Lijst” geen melding van.

heeft „en wel even voor het Vinckepad, bij 's Heerenwateringh en de landen, die men de Vogelkoyen noemt welke eveneens den Edelen Van Zaenden toebehoorden en waar zij jacht, Vogelvangst en Visscherijen gehouden hebben”. ☒ „Toen Heer Gerrit van Velsen, Herman van Woerden, Gysbert van Aemstel, met hunne eedgenooten Willem van Zaenden van Zaanen, Arent van Benskoop, Gerrit van Krayenhorst, Willem van Teylingen, Jan van Heusden, Castijn van Renesse en Alewijn syn Broeder, Graef Floris V gevangen gezet hadden op het huys te Muyden, doch voor den stercken aantocht der Kennemerlanders, West-Vriesen en Waterlanders moesten vluchten”, en den graafgebonden op een klein paard dat door zijn zwaren vracht niet over een sloot kon springen, om het leven brachten, vluchtten Gerard van Velsen en Willem van Zaenden naar het Huys te Kroonenburg. Bij het innemen en verwoesten van dit slot, kwam Gerard van Velsen in handen van die van Leyden en Willem van Zaenden in die van Delft. ☒ De Rijn-Chronyck zegt er van:

„Gerrit van Velsen en Willem van Zaenden
Trekten de knechten mette tanden
As of sy se wilden eeten
En dooden daer toe, suldy weeten.”

☒ „Dese Oorlogshoop gantsch uyt ghelaten tot wraecke syn voorder ghekoomen in de Heerlijkheyd van Zaanden en hebben het Stamhuys aldaer omgeworpen, verbrant en uytgeroeyt, latende sombere littekenen nae”. De Heerlijkheid is daarna aan de Gravelijkheid vervallen verklaard en het geslacht verbannen. ☒ Zooals blijkt uit oudere brieven heeft dit geslacht de goederen weder verkregen en is het kasteel weder opgebouwd, doch nu aan de westelijke grens van de heerlijkheid, en wel bij de Vredesloot. Door het inslaan van den bliksem schijnt het slot later voor een groot deel verwoest te zijn. Wat we thans als „huis te Zaanen” kennen is het overgebleven gedeelte van dit slot, dat tot vredig landhuis werd. ☒ Bij het uitgraven van de gracht om het tegenwoordige huis, kwamen oude dakleien, groote moppen, steenen kogels, scherven van groote potten, munten enz. zooals die ook bij de Ruïne van Brederode in de gracht

Foto Hezemans.

DE GROOTE ZAAL IN HET HUIS TE ZAAZEN.

gevonden werden, te voorschijn. Dat 't Huys te Brederode en 't Huis te Zaanen in vroegere eeuwen vermoedelijk aan elkander verbonden waren bewijst wel, dat weiland van Zaanen heet Bredero's Zaanen en een vaartje aldaar „de Brederosche beek.” ☒ Aan dit historische, tusschen Brederode en ter Kleef gelegen huis zijn ook sagen verbonden, o.a. verplaatst ons een daarvan naar het begin der 15e eeuw, toen de graaf van Holland, Willem van Beieren, een verwoeden krijg voerde met den laatste der Arkels, het adellijk geslacht dat nog 5 eeuwen te voren volkomen in rang gelijk stond met 's-Graven toenmaligen voorvader. (Het is hier niet de plaats om over dien Arkelschen oorlog en het merkwaardig beleg van Hagestein waarbij „de Hollandsche tuin” ontstond uit te wijden). De heer van Zaanen sneuvelde in dien Arkelschen oorlog en verscheen daarna als geest aan de jonkvrouwe van het Huis ter Kleef, die zijn liefde had versmaad. Margaretha bezweek van schrik en op het Huis te Zaanen begroef men den laatsten heer uit het adellijk huis, volgens middeneeuwsch gebruik, met gebroken wapenschild. Een en ander is in dichtmaat in de Kennemer Balladen van Hofdijk uitvoeriger beschreven. ☒ Ook schijnt Zaanen bij de Spaansche belegering van Haarlem betrokken te zijn geweest, althans aan de beide zijden van het water achter het huis, waar men, tusschen de boomen door, een mooi uitzicht op Bloemendaal met zijn kerkje en den koepel van Wildhoef heeft, liggen de „Spaansche akkers” waar destijds Spanjaarden begraven moeten zijn geweest. ☒ De laatste hulde, eed en manschap aan de Staten van Holland en Westfriesland werd bewezen op 14 Maart 1775, terwijl nog op 20 Februari 1816 het wapen van Zaanen, zijnde een kruis van keel op een zilveren veld, door den Hoogen Raad van adel bevestigd is geworden. Het wapen van Schoten is dat van Zaanen gevierendeeld met het wapen van de Heerlijkheid Heemskerk (een zilveren klimmende leeuw met rooden tong en klauwen in een lazuren veld). ☒ De oude handvesten, rechten en privilegiën zijn met den tijd verloren gegaan, o.a. het recht van vrijplaats van drie dagen voor misdadigers in 1795, daarna het recht om een schout

aan te stellen, evenals het oude recht van zwanendrift. ☒ Het huis, dat van verre gezien klein lijkt, is in werkelijkheid eerder groot te noemen. Het bevat een ruime hal, waar de vertrekken op uitkomen, ruime kamers, waarin veel nog aan oude tijden herinnert, en die, mede door de smaakvolle meubileering en aankleding, een aangename indruk maken. Fraai is vooral de groote zaal. Daar prijkt een breede zandsteenoude schouw, waarop de wapens van Heemskerk, Zaanen en Schoten geschilderd zijn, waaronder de oude spreuk „Heemskerk en Zaanen maeken Schooten te samen”, doelend op het feit dat het dorp Schoten aan genoemde heerlijkheden zijn ontstaan dankt. ☒ En zoo is dan deze bezitting, nog korten tijd geleden van de openbare wegen afgescheiden door inrijhekkken, die evenals de luiken aan de gebouwen, met roode en witte streepen, de kleuren en het wapen van Zaanen, prijkten, op het punt van te verdwijnen. Of er nog iets van haar schoonheid zal behouden blijven? Wij vreezen, dat men er binnen enkele jaren te vergeefs naar zal zoeken, en er slechts een wijk van arbeiderswoningen zal terugvinden: uit de toelichting van B. en W. van Haarlem op het voorstel om de gronden aan te koopen, bleek dat het de bedoeling is ze te bestemmen voor

Foto Hezemans.

HET HUIS TE ZAAZEN. DE OPRIJLAAN.

woningbouw. Jammer, dat het zich uitbreidende Haarlem aan zijn noordzijde een park een overbodige weelde acht; juist gezien lijkt ons dit niet.

B. L.

ZIJN „JUBILEUM”.

(Slot).

DE bel, die hem opriep naar 't tooneel, rinkinkte. Hij stond op, liep het gangetje in en stapte bedaard de tien houten treden af. Nu stond hij achter de coulissen. Eenige koorleden wenschten hem goeden-avond. Roland deed een paar stappen voor-uit en ging vlak achter de deur staan door welke hij het tooneel moest betreden. Hij hoorde Blondini zingen, hij wachtte op het woord waarbij hij moest opkomen.... ziezoo.... daar was het. De inspicient, die naast hem stond, gaf een teeken, twee tooneelknechts openden de dubbele deur en Roland stapte op het tooneel. Maar het was blijkbaar te vroeg. De inspicient had te vroeg het teeken gegeven om de deur open te doen. Want er werd juist uitbundig geapplaudisseerd, blijkbaar ter eere van Blondini. „Ze is nog altijd de getapte,” — dacht hij, — „zelfs na zoo'n paar maten muziek zoo'n applaus!” Het hield maar niet op. En Roland keek onwillekeurig Blondini aan die aanvankelijk naar het publiek had gekeken en zich nu tot hem richtte. Hij hoorde haar fluisteren: „Begrijpt U daar iets van?” En het applaus werd steeds krachtiger. Roland keek op naar de bovenste rangen. Plotseling meende hij onder het bravo-geroep zijn naam te hooren. Of had hij zich vergist?

Blondini zei: „hoort u dat?” „Ja”. „Uw naam!” zei Blondini. Het applaus hield even krachtig aan. En het geroep: „Roland!” werd steeds luider. „Wat is dat?” dacht Roland, „ben ik gek geworden? Of droom ik?” „Maar zeg dan toch wat” fluisterde Blondini. „Wat?” vroeg Roland verstrooid. „Wel, je claus, je rol... over de juweelen” En Roland begon: „Schoone dame, deze juweelen....” Maar hij kon niet voortgaan want het applaus

hield aan. Gesis werd er tusschen door gehoord waarop het applaus nog krachtiger werd. „Kransen,” zei Blondini. En Roland, overtuigd, dat ze voor Blondini bestemd waren, liep snel naar 't voetlicht, bukte en nam een reusachtigen lauwerkrans in ontvangst, dien hij onmiddellijk aan de zangeres wilde overhandigen. Maar ze fluisterde: „Voor u. Voor u!” Hij begreep het niet dadelijk, maar hij keek naar de linten en daar stond een naam, zijn naam op. Gedurende een seconde ging er iets voor hem zelf onbegrijpelijks door zijn hoofd. Hij dacht: „Ik ben een groot acteur. Dat snappen ze nu allemaal, ook al speel ik het kleinste rolletje”. Hij nam onwillekeurig het eene lint met zijn linkerhand op en las: „Den genialen acteur Roland aangeboden door zijn dankbare medeburgers”. En plotseling hoorde hij in de zaal een stormachtig gelach opklinken. Hij liet de linten uit zijn hand vallen, — keek den schouwburg in, zag duizend omhooggeheven, klappende handen en de gezichten van de menschen glommen van plezier. Hij begreep er niets van. Ze lachten luider, steeds luider. Plotseling begreep hij het. Hij had een gevoel, dat hij zou neervallen, dat hij zijn gezicht moest verbergen, want ze lachten immers om hem.... Ze lachten hem uit.... ze hoonden hem.... Het heele publiek was als door een hevige lachstuijp aangegrepen, alleen om het idee — hem, meneer Friedrich Roland, een ovatie te brengen. Hij voelde het, nu had hij den hoogsten top van den roem bereikt. Hij voelde het zoo diep-innerlijk, dat hij niets meer zag en hoorde en de lawaaiende menigte aanstaarde alsof hij in een leêge, stille ruimte keek. En op-cens werd het inderdaad stil. Hij wist, dat

hij de woorden van zijn rolletje nog niet had gezegd. En hij zei, zonder trilling in zijn stem, terwijl hij de zangeres rustig in het gezicht keek: „Schoone dame, deze juweelen worden u door mijn meester toegezonden”. Blondini nam de juweelen aan, keek hem doordringend aan, zoo, dat hij bij zichzelf dacht: „Deze nuance heeft ze er bij vroegere voorstellingen nooit ingelegd”. Hij vroeg zich af: Hoe komt dat? Toen hoorde hij haar zacht zeggen: „Trekt u zich er maar niets van aan!” Hij hoorde, dat het orkest alweer speelde. De inleidende maten van de aria waren afgespeeld. Blondini moest inzetten. Zij zong. Het was een eindeloos-lange aria. Roland stond bij de deur en hoorde de welbekende klanken. Blondini zong steeds maar door. Het leek wel alsof ze uren lang zong. Roland stond er onaandoenlijk bij. Hij zag het tooneel voor zijn oogen op en neêrgaan met een regelmatige beweging, hij hoorde om zich heen een gezoem van duizende kleine geluidjes zonder beteekenis, maar de aria van Blondini klonk luid op alsof ze door de muren heen naar buiten moest dringen. Roland had een gevoel alsof men het lied thans overal in de wereld tegelijkertijd kon hooren als men maar goed luisterde. Het was goed van haar, dat zij zoo lang zong want hij zat in angst voor het eindigen van de aria. Dat applaus en gelach van daarnet zou misschien worden herhaald. Hij voelde, dat hij sterk moest zijn, om dat nog eens te kunnen verdragen. Het was verschrikkelijk geweest. De aria was uit. Blondini gaf hem de juweelen terug. En Roland vroeg: „Wat moet ik aan mijn meester zeggen?” „Niets”. Blondini zei het met een trilling in haar stem, heel anders dan

vorige malen. Tegelijk zag zij hem met smeekende oogen aan, alsof ze hem wilde terug houden op het tooneel, terwijl hij toch immers moest weggaan. Hij boog, de deur werd opengedaan, hij ging naar buiten. Toen begon het weer evenals straks: „Bravo! Roland! Roland! Bravo!” Hij stond achter op het tooneel, naast hem de inspicient en een paar koorleden, die waren komen aanloopen. Ook de jonge komiek stond er, en zei tot Roland:

„Een reuze-prestatie!” Ook de directeur kwam erbij, vroeg: „Wat beteekent dat? Zijn de menschen gek geworden? Zeg Roland, weet jij, wat dit moet beteekenen?” Roland schudde met het hoofd van neen. „Wat moeten we doen?” riep de directeur uit. „Ze gaan voort met applaudisseeren. Er is niks aan te doen. Je moet het tooneel weer op en buigen!” Nu eerst bemerkte Roland, dat hij den krans nog altijd in zijn hand had en hij wilde hem laten vallen. „Nee, die moet je meenemen,” zei de directeur. „Dat staat juist goed. Op! Op! Voor-uit!” De deur vloog open en Roland stapte op het tooneel. Het bravo-geroep werd luider. Vroolijk gelach klonk op. De komiek zei tot den directeur: „Ik geloof, dat hier kwestie is van een weddingschap”. „'t Is mogelijk,” antwoordde de directeur. „Zoo krijgt iedereen ten slotte z'n jubileum”. Roland ging weer terug. De deur werd dicht gedaan. Hij liet den krans vallen, wilde langzaam naar de kleedkamer gaan. Eenige dames van 't koor wilden hem uit de grap de hand drukken maar hij lette er niet op, liet z'n armen slap naar beneden hangen. Toen merkte hij, dat hij van achteren teruggehouden werd. „Je moet nog eens op. De menschen komen niet tot tooneel weer op en maakte een diepe buiging. Hij bleek hem nu eenmaal was toegedacht, dat het gelach van het publiek steeds vroolijker en hartelijker klonk. Hemzelf kwam nu het juiste oogenblik gekomen was om op de knieën te vallen en uit te roepen: „Gij nobele menschen, genade!

Foto Hezemans.

ACHTER HET HUIS TE ZAAZEN.

genade!" Maar hij wist het wel. Daarginds was geen genade voor hem. En te-midden van het gejubel en gelach, dat om hem heen raasde, voelde hij zich zoo vereenzaamd, dat zijn hart er bijna stil van stond. Toen hij wegging, keek hij tersluiks naar Blondini. Ze had tranen in de oogen en keek langs hem heen. Nu was het lawaai voorbij. De Directeur klopte hem op den schouder en zei lachend: „Da's een jubileum!" ☼ Vele lieden stonden achter de coulissen klaar, acteurs, koorleden, tooneelknechts, en zij hadden lust de grap van het schouwburgpubliek daar voort te zetten, maar Roland liep hun met hangend hoofd voorbij. Hij zag en hoorde hen niet. Hij ging langzaam de trappen op, sloop door het gangetje, deed de deur van zijn kledkamer open en ging naar binnen. Daarna sloot hij de deur af. Het slot knarste — daarginds ging het spel voort.

III.

☼ Sedert een uur zaten de drie jongelui in het *cabinet particulier* te wachten. Blondini was er nog niet. ☼ „Ze zal wel niet komen," zei Fred. „Dat kan niet," antwoordde August. „We hebben 't gisteren samen afgesproken en ik heb haar vanmiddag nog een briefje geschreven". „Weet je wat we doen moesten?" „Nou?" vroeg August. „We moesten Roland . . .". „Begin daar nu niet meer over. De klucht is afgespeeld, de lui hebben zich geamuseerd, het was iets nieuws. . . en nou. . . afgeloopen, uit!" „Jawel, dat is zoo," zei Emerich. „Maar ik bedoel, dat we hem, Roland, morgen iets moesten sturen". „Geld?" vroeg Fred. „Ja, geld, dat hoort toch eigenlijk, vind je ook niet?" „Dat zouden we kunnen doen," antwoordde August kort-af. Fred zat voor zich uit te staren. Alle drie zwegen. ☼ Plotseling stond August op. „Ik ga er even heen". „Naar den schouwburg?" vroeg Emerich. „Nee, naar haar huis. In den schouwburg kan ze niet meer zijn. Geen kwestie van". „Denk je dan, dat ze je uitnoodiging misschien heeft vergeten?" „Wat zanik je toch!" zei August humeurig, terwijl hij zijn overjas aantrok. „Kom je beslist terug?" vroeg Emerich. „Beslist. Met haar! Tot ziens!" ☼ Hij liep snel weg. Hij moest de deuren der andere kleine kamers passeeren. Uit één ervan klonk hem een wals in de ooren, die door de een of andere niet-muzikale persoon op een oude piano slecht werd gespeeld. August ging naar buiten. De straat was leêg maar helder. De sneeuw verspreidde een dof, getemperd licht. Het sneeuwde nog steeds met groote langzaam-dalende vlokken. August Witte besloot te gaan lopen. Hij voelde, dat hij wat opgewonden was en hoopte, dat de kalme, witte nacht hem zou kalmeeren. Hij had een oogenblik lust de verantwoordelijkheid voor zijn onaangename stemming te schuiven op Fred, die door zijn gereserveerde, bijna beleedigende houding den heelen avond, van 't begin af, had bedorven. Hij zou volstrekt niet op 't idee zijn gekomen, die streek van vanavond te bedenken en uit te voeren, als Blondini hem niet zelf daartoe had geprikkeld door sedert eenigen tijd van dien armzaligen figurant te beweren, dat hij den interessantsten kop had, dien ze ooit gezien had en dat hij stellig veel meer talent had dan alle anderen. Aanvankelijk had zij dat waarschijnlijk alleen uit de grap gezegd, maar toen August zoo onvoorzichtig was haar tegen te spreken, bleef ze hardnekkig op haar stuk staan en eindigde met te zeggen, dat August uit jalouzie zoo sprak. Dat maakte hem woedend. Jaloersch op meneer Roland! Hij wist immers heel goed op wien hij jaloersch moest zijn. De komiek moest van 't begin af als zijn mededinger worden beschouwd, maar van dien schlemiel, dien Roland, behoefde hij zich toch niets aan te trekken. ☼

Foto Hezemans.

HET HUIS TE ZAAANEN. DE HAL.

Telkens nam hij zich voor, niet meer met Blondini over hem te spreken — maar nauwelijks was hij vijf minuten met haar alleen of de ruzie begon. Hij voelde wel, dat het niet verstandig was; hij bracht Blondini juist tot het een of ander waarvoor hij al lang bang was. Nu, terwijl hij zoo over straat liep, wist hij waarvoor hij bang was. Hij wist nu, dat de aanleiding tot de streek van vanavond niet het plezier in de grap was geweest, ook niet de bedoeling om meneer Roland een bijzonder genoegen te bereiden, neen, hij had den onbeduidenden tooneelspeler in de oogen van Blondini belachelijk en onmogelijk willen maken, zoodat zij om het grappig idee van August zou hebben gelachen. Hij had zich vóór het begin van de voorstelling verbeeld, dat zij hem, in tegenwoordigheid van zijn vrienden, om den hals zou vallen en evenals in vroegere, gelukkige tijden tot hem zou zeggen: „Jij bent toch maar een lieve, verstandige schat!" Maar reeds in den schouwburg had hij bespeurd, dat de geschiedenis zich heel anders bleek af te spelen dan hij gewenscht had. Gedurende den storm van applaus bij het opkomen van Roland had Blondini zeer ontstemd en toornig naar de loge gekeken waarin hij met zijn twee vrienden zat, en toen Roland voor de laatste maal van 't tooneel ging, had zij haar oogen zoo melancholiek op de tooneel-deur gericht, dat August door een gevoel van woede werd aangegrepen. En nu, hoe dichter hij bij 't huis kwam, dat Blondini bewoonde, hoe banger hij werd . . . ze samen aan te treffen. ☼ „Hij ging sneller lopen, — den hoek

Foto Hezemans.

HET HUIS TE ZAAANEN. HOEK VAN DE GROOTE ZAAL.

om, — en hij stond voor de huisdeur. Hij luisterde en hoorde over het besneeuwde plaveisel het gedempt geluid van een rijtuig. Hij trok zijn hand, waarmee hij juist op het belknopje had willen drukken, terug, bleef staan en wachtte. Het rijtuig reed den hoek om en hield stil vóór de huisdeur. Hij herkende het, want hij had het zelf voor Blondini gehoord. Hij ging vlug op-zij want hij had een gevoel alsof zijn opgewondenheid geheel bedaard was. Hij was vast overtuigd, dat zij het volgend oogenblik met Roland uit het rijtuig zou stappen. Dan zou het tot een beslissing komen en alles zou uit zijn. Het portier werd geopend, een dame stapte uit het rijtuig en sloeg het portier achter zich dicht. Het was Blondini. August kwam aanloopen en keek door het rijtuig-raampje. Het rijtuig was leëg. Hij haalde ruimer adem. Daarna riep hij: „Albine!” Ze keerde zich vlug om en toen zij hem herkende, deed ze een stap naar hem toe. „Durf jij nog hier te komen?” „Hahahaha, die is goed!” riep August uit, die zich plotseling bewust werd van zijn recht. „Of ik durf? Waar bleef je? Wat voer je uit? Ik wacht al twee uur op je! Wat moet dat beteekenen?” „Je kunt lang wachten, m'n waarde, maar tusschen ons is het uit”. „Waarom?” „Vraag je dat nog?” „Ik verzoek je niet zoo te schreeuwen want de koetsier hoeft het niet te hooren en dan...” Ze op dat oogenblik werd de deur open gedaan. Blondini liep snel het portaal binnen en sloeg de deur achter zich dicht. August beefde van woede. Maar hij wilde zich niet blameeren in de oogen van den koetsier en den concierge. Hij bleef kalm staan. Hij piekerde. Wat zou hij doen? Wachten? Haar naloo- pen? Zich blootstellen aan de kans niet door haar ontvangen te worden? Tot den volgenden morgen daar op en neer blijven loopen? Haar dan vroeg in den ochtend op straat een scène maken? Hij was zoo nijdig, dat hij z'n eigen ademhaling zwaar hoorde blazen. Na een paar minuten werd de deur opnieuw geopend en Albine kwam buiten. Ze liep vlug naar het rijtuigportier en riep den koetsier wat toe. August

Foto Hezemans.

GEZICHT VAN HET BORDES ACHTER HET HUIS TE ZANEN
OP BLOEMENDAAL.

liep haar na, pakte haar bij den arm en vroeg: „Waar ga je naar toe?” Ze rukte zich los en sprong in het rijtuig, hij haar achterna. „In mijn rijtuig zal ik toch zeker wel mogen meerijden,” zei hij tusschen zijn tanden sissend. „Zooals je wilt”. Het rijtuig reed voort. „Zou je me opheldering willen geven?” vroeg August. Ze antwoordde niet. „Waar kwam je zoo-even vandaan?” Ze bleef zwijgen. „Ben je met hem uit geweest?” „Nee. Maar ik zoek 'm”. „Wat?” „Zoo is 't”. „Ben je soms zijn minnares?” „Nee. Maar je kunt er van op aan, dat ik het vandaag nog word”. August keek door het raampje, ze reden over den Ring. Albertine keek hem van terzijde aan. „Interesseert het je waar we naar toe rijden?” August beefde maar antwoordde niet. Ze sprak door en kwelde hem opzettelijk en met welbehagen. „Ik heb na de voorstelling op hem gewacht, maar hij was niet thuis. Daarna ben ik naar 't café gegaan waar hij dikwijls komt en daar was-ie ook niet. En weet-je, waarom ik zoo-even bij me thuis was? Omdat ik overal, bij hem thuis en ook in 't café de boodschap heb achter gelaten, dat ze hem dadelijk naar me toe moeten sturen. En nu gaan we weer naar den schouwburg, omdat ik geen rust heb, voordat ik hem heb gevonden — begrijp je?” August zei niets, maar hij had haar wel willen worgen. Het rijtuig rolde over de Donaubrug. Nog een paar minuten en het hield stil in een smalle steeg bij de kleine achterdeur van het Comediegebouw, die toegang geeft tot het tooneel. Blondini sprong uit het rijtuig, August haar achterna. De deur

was al lang gesloten. Een nachtwaker, die juist passeerde, keek nieuwsgierig de jonge dame aan, die hier om twaalf uur 's nachts aan de bel trok. Na een paar seconden werd de deur open gedaan en de portier verscheen met een lantaarn in de hand. „Jesses juffrouw, wat is er? Wat is er aan de hand? Hebt u iets laten liggen?” „Licht me asjeblijft even bij”. August stond achter haar. „Die meneer heeft hier niets te maken,” zei Blondini. „Doe de deur op het slot alsjeblijft”. Ze duwde August weg, deed zelf de deur dicht en de portier sloot ze af. Terwijl Blondini met den portier vlug door de smalle, lange gang liep, die naar het tooneel leidde, vroeg ze hem: „Heb je meneer Roland niet zien weggaan?” De portier dacht na. „Nee juffrouw, d'r is bepaald niemand meer in de kleedkamers. Een paar uur geleden heb ik al gesloten”. „Maar heb je meneer Roland niet zien weggaan?” herhaalde ze bijna smeekend. Ze stonden nu op het groote, donkere tooneel. Uit de lantaarn, die de portier in zijn hand hield, viel een lichtkegel op het witte souffleurshok. De coulissen, aan beide kanten in het donker, leken in het oneindige naar boven te groeien. Het ijzeren brandscherm stond daar als een reusachtige muur. „Nou... gezien...” zei de portier. „Ik kan 't me warempel niet herinneren... U moet 't me niet kwalijk nemen, juffrouw, maar d'r loopen hier zooveel menschen voorbij en je let trouwens niet op iedereen. Is 't niet zoo?” Blondini bleef nog een oogenblik nadenken, daarna liep ze vlug over het tooneel tot achter de coulissen,

op de kleine trap toe. Ze zette haar voeten op de eerste treden. „Maar juffrouw,” — riep de portier, die haar met de lantaarn achterna liep, „daar zijn immers de heeren-kleedkamers!” Ze antwoordde niet. Ze liep zoo snel de trap op, dat ze boven plotseling in het donker stond en op den achterna strompelenden man met de lantaarn moest wachten. Ze haalde diep adem. Toen de portier weer bij haar was en een zwakke lichtstraal het gangetje verlichtte, vroeg ze: „Waar is de kleedkamer van meneer Roland?” „Maar juffrouw, dat

weet ik zelf niet. Ik kom hier immers nooit. Maar de namen staan boven de deuren geschreven”. Ze nam hem de lantaarn uit de hand en probeerde lukraak de eerste deur open te maken. „Maar juffrouw, dat gaat toch immers niet. Die is op slot. De heeren sluiten de kamers meestal af als ze weggaan. En dat is niet eens de kamer van Meneer Roland”. Juffrouw Blondini liep vlug door. Voor iedere deur hield zij de lantaarn in de hand om den naam te lezen. Eindelijk was ze bij de goede. Een wit plakkaat was daar aangeplakt. Drie namen stonden er op: Engelbert Brum, Oswald Friedemann en Friedrich Roland. Ze greep de deurknop maar ook deze deur was afgesloten. De portier schudde het hoofd. „Kijk u 's, juffrouw, als u daarbinnen wat hebt laten liggen, dan kan 't toch immers niet wegllopen. Dan ligt 't er morgen nog”. „Maar vertel 's even... Meneer Roland is immers na 't tweede bedrijf al klaar. Hij moet toch eerder zijn weggegaan dan de anderen. Dan hadt jij 'm toch moeten zien!” „Ja, juffrouw, het kan best wezen dat ik 'm gezien heb. Maar je ziet wel 's meer iemand en dan kan je 't je toch niet meer herinneren”. Blondini bleef eenige oogenblikken besluiteloos staan. Plotseling kwam ze op een idee. Ze zocht in haar zak. Misschien past-ie, zei ze zacht en ze nam haar eigen kleedkamersleutel in de hand. Ze gaf den portier zijn lantaarn weer terug en stak haastig den sleutel in 't slot. Hij paste. Ze draaide hem eenmaal en nog eenmaal in het slot om en de deur ging open. Tegenover haar bij het raam scheen een geweldig-lange gedaante te leunen. Dat is een costuum,

dacht ze op het eerste gezicht. Ze rukte den portier de lantaarn uit de hand, hield die in de hoogte en... stiet een gil uit. „Om God's wil!” riep de portier en snelde naar het raam. Het was alsof Friedrich Roland daar levend stond, zijn armen hingen slap naar beneden, het hoofd was laag, neergezonken op de borst. Hij had het costuum, dat hij 's avonds had gedragen nog aan, zelfs de valsche snor droeg hij nog, alleen de pruik had hij niet meer op en zijn dunne, sluike, grijze haren piekten warrelig op z'n hoofd. „Hij heeft zich opgehangen!” riep de portier uit. „Opgehangen!” Hij zette de lantaarn op het tafeltje bij de schminkpotjes en de pruik. Daarna greep hij de handen van den doode en streek langs de armen tot aan den hals naar boven. „Met z'n zakdoek nog wel,” zei de portier. „Ja, wat moeten we nu doen, juffrouw?” Blondini bewoog zich niet maar staarde het lijk aan. „Weet u wat, juffrouw,” zei de man, „ik zou misschien die meneer van beneden kunnen halen en dan kan ik zelf ondertuschen naar de politie gaan om 't aan te geven”. Nu overviel Blondini een lichte rilling. Ze antwoordde zachtjes: „ja, ga maar naar de politie, ik blijf zoolang hier... maar aan die meneer beneden moet je zeggen, dat-ie weg moet gaan en gauw weg moet gaan. Want dat ik hem nooit meer zien wil, zeg 'm dat en zeg er dan bij, dat ik, als ik 'm nog beneden vind, 'm in z'n gezicht spuw...” De laatste woorden schreeuwde ze zoo hard, dat de portier schrok en dat ze hem nog in de ooren dreunden, toen hij in 't donker over 't leêge tooneel liep.

Naar het Duitsch van ARTHUR SCHNITZLER.

SYDNEY EN OMSTREKEN.

SYDNEY, de hoofdstad van Nieuw-Zuid-Wales, is de oudste stad in Australië, gesticht nog vóór men de goudmijnen ontdekt had, en was vroeger slechts bewoond door personen, die tot deportatie veroordeeld waren: in onze dagen van democratie is er mogelijk wel verandering gekomen, doch eenige jaren geleden zou een *Melbourne-girl* geen *Sydney-man* gehuwd hebben, en menige hopeloze liefde was daarvan het gevolg! Veel had ik gehoord over de schoonheid van de „*Sydney-Harbour*”, doch, dacht ik, het zal wel *bluf* zijn en na de golf van Napels, die ik in alle pracht aanschouwd had, zal er wel niets mooiers zijn. Maar in plaats van teleurstelling voelt men slechts bewondering voor het grootsche en schoone schouwspel! De dampkring is er zóó helder dat niet de kleinste bizonderheid aan het oog ontsnapt. De reede met zijn twee K.M. langen, golvenden oever levert bij elke kromming nieuwe verrassingen. Het is een opvolging van schilderachtige gezichtspunten en ontegenzeglijk een der indrukwekkendste wonderen der natuur. De ingang, tusschen twee hooge steile kusten ingesloten, begint op een half uur afstand van de stad; wij stonden allen op het dek, de aanblik van het geheel was prachtig en de onmetelijke grootheid overweldigend! De schoonste tropische boomen wedijveren in sierlijkheid met kleine stranden; hier ziet men op een heuvel prachtige villas omringd door heerlijke inlandsche, mooie Europeesche bloemen, bloeiende struiken en boomen. Verscheidene stoombooten lagen ten anker, ook was er een zeer druk verkeer van ponten en sloepen. Een half uur leefden wij als in een droom en zetten toen voet aan wal. Met onze bagage begaven wij ons naar een van de eerste hotels van Sydney dat met de beste in Europa kan wedijveren wat de kamers, eten, alle moderne gemakken en... vooral de bediening betreft. Sydney heeft

HET STADHUIS TE SYDNEY.

ongeveer 5 à 600.000 inwoners en bezit werkelijk verschillende sierlijke gebouwen, onder meer het stadhuis, het postkantoor, veel mooie kerken, fraaie theaters, parken en openbare tuinen, alsmede een museum waar men een schoone verzameling van schilderijen en aquarellen kan bewonderen. In den namiddag begaven wij ons naar de R.A.S.S. of koninklijke landbouwtentoonstelling. Tusschen paarden van allerlei rassen, bewogen zich verschillende soorten van runderen, schapen en varkens. Doch de „clou” van de tentoonstelling was een wedren van amazones, allen flinke meisjes, met door de zon gebruind gelaat, dochters van landbouwers. De hinderpaal was een nog al hooge heg: eerst kwamen de met jongens bereden hitten aan de beurt; vervolgens de jongelui, waarna de pachters, landbouwers en buitenlui volgden; ten laatste de amazones met kort geknipt haar en groote hoeden op; zij kweten zich, flink in het zadel zittend, uitstekend van hun taak. Met handigheid bestuurden zij hun paard en sprongen afzonderlijk ieder op de beurt. Nieuw-Zuid-Wales overtreft alle andere provincies in het voortbrengen van wol: dertig miljoen schapen leveren op alle markten de fijnste wolsoorten. Ik bracht een dagje bij een „squatter” (schapenfokker-wolhandelaar) door, die even buiten Sydney woonde. Met ons drieën dames reden wij 's morgens vroeg in een „buggy” door de schoonste dreven, om beurten namen wij de teugels in handen en hielden

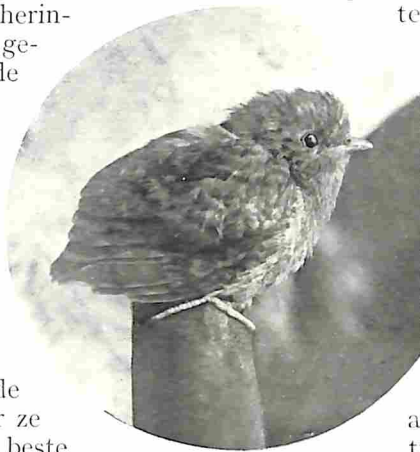
SPOORWEG IN DE BLAUWE BERGEN BIJ SYDNEY.

vrij spoedig voor een fraai buitenhuis stil; uitgestapt zijnde werd ik aan de gastvrouw voorgesteld. Na de eerste beleefdheidsformaliteiten gingen wij de fokkerij bezichtigen; wij liepen door keurig aangelegde tuinen, kwamen te midden van uitgestrekte velden, waar duizende kleine witte heuveltjes zich schenen te bewegen; gewoonlijk zijn het mooie flinke schapen en de overvloedige hoeveelheid dezer wollige vierpootjes is oorzaak dat er nergens zóó veel en zóó goedkoop schapenvleesch gegeten kan worden als in Australië. Terwijl men in Australië 104 kilogram schapenvleesch per hoofd verorbert, volgt Amerika met 70 Kil., Engeland 49 Kil., Canada 40 Kil., Frankrijk 36 Kil. om tot 23 kil. te dalen in Rusland en 12 kil. in Italië. 1). In droge tijdperken verliezen de fokkers veel schapen die bij gebrek aan voedsel sterven, maar als de eigenaar, zooals hier het geval was, een klein stroompje in zijn weide bezit, is het een goudmijn gelijk. Elk jaar in Juli en Augustus komen er honderden wolhandelaars uit Tourcoing, Roubaix en andere plaatsen van Noord-Frankrijk naar Nieuw-Zuid-Wales om zelf de wol te kiezen; deze belangrijke handel brengt veel meer geld inde koloniën dan al de goudmijnen te samen. Gewoonlijk wordt deze wol zonder eenige bereiding verzonden, daar het wasschen en verven in Europa geschiedt. Op de fokkerij die ik bezocht werd echter de wol op het levende schaap, vóór het scheren, gewasschen. Ik zag groote loodsen waarin duizenden mooie schapenvachten lagen opgestapeld. Die loodsen zijn door middel van latten in vakken gescheiden zoodat er altijd lucht in die dichte massa vachten is. Al de vachten dragen den datum van het jaar der schering en zijn in volgorde gerangschikt. Al voortwandelende kwamen wij op de plaats waar men de schapen aan 't scheren was; een van de jongedames stelde mij voor aan een van de scheerders, die met opgestroopte hemdsmouwen druk aan 't werk was: mijn broer John, zeide zij. Hij gaf mij als herinnering aan mijn bezoek een mooi, aan zijde gelijk stuk wol, zoo versch van 't schaap: de scheerders zijn er n.l. erg trotsch op als zij er toe komen de geschoren wol aaneen te houden, zooals 't mijne. Ik was verbaasd dien grondeigenaar, even als zijn bediende te zien werken en ik dacht: „Nu, dat zal van middag aan tafel lekker ruiken als ik naast hem kom te zitten, en ik vroeg mij af *wat* toch wel zijn conversatie zou zijn. Mais revenons à nos moutons! Mr. John dan vertelde mij dat men met 't oog op het drogen en naar gelang van de dikte der wol, de schapen 2 à 3 dagen vóór ze geschoren worden, moet wasschen. Tot de beste rassen behooren de Campden merino's; dan volgen de Cotswalds, de Southdowns en de Lincolns. Het eerste gelui van de gong riepons naar huis, daar wij ons voor den maaltijd wat moesten kleeden (wij hadden toiletjes in cartonnen dozen meegebracht). In de toiletkamer voor gasten bestemd, vonden wij alles wat

1) Mulhall's Dictionary of Statistics.

SNIJDERSVOGELTJE, BEZIG EEN KOEKOEKSJONG TE VOEDEREN.

JONG VAN EEN „PIET VAN VLIET”.

HET KOEKOEKSJONG, DE KOMST VAN EEN DER STIEFOUDERS VERBEIDEND.

wij noodig hadden om netjes en frisch te voorschijn te komen. Juist waren wij gereed toen het tweede gelui aankondigde dat de gastvrouw ons in den salon wachtte. Groot was mijne verbazing Mr. John in „smoking” aan te treffen! Aan tafel zat ik naast hem, zijn conversatie was geestig en hij was op de hoogte van alle Europeesche literatuur; de aquarellen aan den wand waren van zijn hand en na 't eten speelde hij werkelijk goed viool; een zijner zusters begeleidde hem op de piano. Terugkerende genoten wij van een zoo schitterenden zonsondergang als ik later nooit meer zag! Het familieleven in Sydney is zeer aangenaam; de gegoede klasse is zeer gastvrij en men gevoelt zich daar geen vreemdeling. Evenals men in Italië zegt, „Zie Napels en dan Moreri” (het mooiste plaatsje ter wereld, van waar ten onrechte zie Napels en.... sterf dan! komt) zoo zegt men in Sydney dat men niets gezien heeft indien men de „blue mountains” of blauwe bergen niet bezocht heeft. Het is ontegenzeggelijk, dat de aanblik eenig is! Zoover als het oog kan reiken ziet men bergen, begroeid met den blauw-bladerigen Eucalyptus, waaraan zij den naam van „Blauwe Bergen” danken; tusschen die Eucalyptussen groeit welig de prachtigste wilde flora, die men bedenken kan, en in minder dan geen tijd kan men een fraaien ruiker samenstellen. Eene zeer schoone witte bloem, welke men „Flanel Flower” noemt, heeft veel van de Zwitsersche Edelweis; men kan haar slechts met levensgevaar plukken. Zij houdt zich lang goed en ik heb er nog verscheidene, die vriendelijke Australiërs voor mij plukten. Gedurende den rit per trein, die zigzaggend bergopwaarts gaat, geniet men van de schoonste vergezichten: tusschen de dicht beplante bergen zijn vlakten waar de „aristocratie” van Sydney zich villa's heeft doen bouwen, en de omringende tuinen met de schilderachtige donkerbladerige oranje- en andere boomen verliezen zich in het blauwe waas van de Eucalyptussen. Even buiten Sydney bezocht ik in de zeer schilderachtige Botany Baai-haven het graf van Cook, den grooten onderzoeker die in 1770 Nieuw-Zuid Wales ontdekt heeft.

MATHILDE DE LA CHAPELLE.

Snijdersvogeltje en Piet van Vliet.

Tal ongeveer in de laatste week van mijn vacantie zijn geweest dat ik op een van mijn onderzoekstochten in den omtrek van Bandoeng een nest van een snijdersvogeltje, waarin het jong van een Piet van Vliet zat, ontdekte. Piet van Vliet is hier in Indië de populaire naam van een koekoeksoort, die dezelfde gewoonten heeft als de bekende Hollandsche koekoek. Dat was voorwaar een reuzebof, iets dat je maar eens in je leven aantreft. Fluks werden plannen gesmeed om de situatie in beeld te brengen, doch dit was gemakkelijker gezegd dan gedaan.

KOEKOEKSJONG IN HET NEST.

Het nest zat, gelijk uit de hierbij geplaatste afbeeldingen blijkt, in een omgevouwen blad van een dadapboompje, zeer laag bij den grond. Leverde zulks voor een juiste belichting al de noodige bezwaren op, deze bezwaren werden nog verdubbeld door het feit dat het geheel zich bevond in een donker bamboebosch. Enfin, bezwaren zijn er nu eenmaal om overwonnen te worden en zoo toog ik aan het werk om mijn gevleugelde vrienden te verschalken en dus op de plaat te krijgen. Ik ben de wanhoop nabij geweest, doch het resultaat van mijn volharding mag bevredigend genoemd worden. Ik ben begonnen met een paar bamboestokken om te hakken, die naar mijn meening het meeste licht tegenhielden. Dit moest uit den aard der zaak met beleid en zoo voorzichtig mogelijk worden gedaan. Onder dit bedrijf werd ik opgeschrikt door de komst van den eigenaar van het bosch, een ouden inlander, die in den aanvang allesbehalve te spreken was over mijn schijnbare vernielzucht en door een onheilspellend gebrom uiting meende te moeten geven aan zijn misnoegen. Maar ik had reeds ervaring gekregen hoe in zulke gevallen te handelen, en slaagde er in door aanbieding van een broodje, heerlijk belegd met sardientjes en nog een broodje, ditmaal met jam, den opkomenden storm tot bedaren te brengen. Wat een paar lekkere broodjes al geen wonderen kunnen doen! ☼ Veel licht had ik intusschen nog niet en dus ook zeer weinig hoop dat er iets van terecht zou komen, maar zooals gezegd, het resultaat is ten slotte nogal meegevallen. De eerste afbeelding doet zien hoe het snijdersvogeltje bezig is het koekeksjong, dat in het nest verscholen zit, te voederen. Dat voederen nu is geen gemakkelijk werkje; ik heb namelijk eens gedurende 2 uur nagegaan hoeveel malen gevoederd werd en kwam tot de slotsom dat dit 78 maal in die periode geschiedde. Ik moet hieraan toevoegen dat mijn werkje (geduld is zulk een schoone zaak!) nu ook niet bepaald het benijden waard was. ☼ Op de tweede afbeelding is de situatie nog niet veranderd, alleen ziet men hier het koekeksjong met opengesperden bek de komst van een der stiefouders verbeiden. De derde afbeelding doet zien hoe heerlijk onze jeugdige vriend in het omgevouwen dadapblad ligt te schommelen, terwijl de vierde foto genomen is nadat door het bezwijken van het nest moest worden omgezien naar een nieuwe beschutting. Als vijfde kiekje gaat hierbij nog het koekeksjong, in z'n eentje op een bamboestok gezeten. ☼ Over het jong „koketje”, op deze bladzijde afgebeeld, misschien een volgende maal.

M.

Ontvangen boeken.

☼ De Vereeniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer te Hellendoorn zond ons haar Geïllustreerde Gids van Hellendoorn, Nijverdal en omstreken, benevens een wandelkaart dezer streek, schaal 1:25000.

DE GEHEIMZINNIGE DOOD VAN Mr. SERLES

12) door W. B. M. FERGUSON.

„D AT is geen manier van spreken,” vervolgde Warburton woedend, „alleen maar omdat ik toevallig een andere meening heb dan u. Ik moet u verzoeken onmiddellijk dit huis te verlaten en er nooit meer een voet te zetten! En in het vervolg zijn wij vreemden als wij elkaar ontmoeten.” „Dat zal me niet moeilijk vallen”, zei ik hoonlachend. „U bent wel zoowat de laatste, dien ik weer zou wenschen te ontmoeten.” Ik nam mijn hoed en jas, en sloeg met een slag de deur achter mij dicht. Mijn woede steeg nog, toen ik zag, dat Jimmie bleef en Warburton op hoffelijke wijze vroeg mijn onbetamelijk gedrag te excuseeren.

VIII

☼ Jimmie haalde me in op den hoek der Vijfde Avenue. De koele avondlucht had mijn woede wat bekoeld en inwendig schaamde ik mij over wat ik gezegd had. „Nou, jij bent 'n mooie”, zei Jimmie, zijn arm door den mijnen stekend. „Jij moet al tot over je ooren verliefd zijn, en dat heb ik Warburton ook verteld ter verklaring van je optreden. Ik heb hem zoo ver gekregen, dat hij begreep hoe gevoelig je op dat punt bent, en hij is bereid alles te vergeven en te vergeten.” „Ik wou dat je je niet in mijn aangelegenheden mengde en je met je eigen zaken bemoeide”, zei ik knorrig. „Het kan me absoluut niet schelen wat Warburton bereid is te doen. Ik snap niet waarom je me naar het huis hebt laten komen om dien kerel te ontmoeten. Ik kan zijn vermoedens omtrent een verhouding tusschen Miss Gregory en Mr. Serles niet vergeten en ik heb zoo'n idee, dat hij meer van de misdaad af weet, dan hij zegt. Die langzame manier van optreden van hem is allemaal verlakkerij.” Als eenig antwoord stelde Jimmie voor, dat we ons naar mijn woning zouden begeven; en hij zei geen woord omtrent het gebeurde van dien avond, vóór wij rustig een pijp zaten te rooken. ☼ „Warburton” zei hij ten slotte, alsof we niet tijdens onze heele wandeling het onderwerp hadden laten rusten, „is door en door een egoïst. Hij is buitengewoon hebzuchtig en absoluut materialistisch. Maar zijn domheid is niet voorgewend. Hij is overdreven voorzichtig, en traag van geest. Je begrijpt natuurlijk heel goed, dat de eenige reden, dat hij zijn oom ging bezoeken was, dat hij over zijn eigen belangen wou waken. Het had hem persoonlijk geen snars kunnen schelen welk soort van vrouw die particuliere secretaresse was of welke

JONG KOKETJE OP
HET NEST.NA HET BEZWIJKEN VAN HET NEST WORDT
OMGEZIEN NAAR EEN NIEUWE WONING.

verhouding er had bestaan tusschen haar en zijn oom, zoolang deze maar niet met haar zou trouwen of zijn vermogen ging verkwisten. Daarom bleef hij steeds met Mr. Serles in contact". „Dat heb ik onmiddellijk begrepen", viel ik hem in de rede. „Onze dikke vriend zou de eenige erfgenaam zijn, als Mr. Serles ongetrouwd bleef. Misschien heeft hij wel tot uiterste middelen zijn toevlucht genomen om dat huwelijk te verhinderen — want ik meen te weten, dat Mr. Serles werkelijk met Miss Gregory wilde trouwen, maar dat zij weigerde. Warburton, met zijn beminnelijke, idealistische opvatting van den aard der vrouw, zou natuurlijk nooit gelooven, dat zij hem afgewezen had. Nu hij eenmaal gekomen was om over zijn belangen te waken, zou hij er zeker tot het uiterste voor vechten. Hij zou alles doen wat hij kon, om te voorkomen, dat Serles ging trouwen; en als er geen ander middel over bleef —" „Zou hij naar jouw meening zelfs voor

geen moord terugdeinzen, niet waar?" vroeg Jimmie. „Welnu, datzelfde idee moet ongetwijfeld bij jou zijn opgekomen, toen je de moeite deed de ware reden van zijn bezoek na te speuren", antwoordde ik. „En toen je hem van avond die rol hebt laten spelen, had je nog een andere bedoeling dan mij te overtuigen van de juistheid van je redeneering. Dat heb ik wel begrepen. Dan blijft er geen andere conclusie over, dan dat Miss Gregory en Warburton samen in het complot waren — en dat is onmogelijk, want zij heeft — en had altijd — een hekel aan hem." „Misschien hadt je ook een vermoeden dat Warburton verantwoordelijk is voor al de inbraken; dat het verhaal van den man met het puntbaardje een knap verzinsel is. Hij heeft vanavond zijn rol schitterend gespeeld. Maar zelfs als hij geweten had, dat je hem er van verdacht de inbreker te zijn en dat je hem bij wijze van proef die rol hadt opgedragen, zou hij ze nog niet verknoeid hebben; want als hij schuldig is aan Mr. Serles' dood, zou hij juist zijn best gedaan hebben te bewijzen, dat Cary's theorie de juiste is, ten einde de verdenking van hemzelf af te leiden." „Mooi geredeneerd", zei Jimmie. Hij bleef een tijdje, in gepeins verzonken zitten denken. Toen keek hij weer op en zei: „Heb je iets bizonders opgemerkt aan het exemplaar van Virgilius? Ik bedoel: sloeg het steeds op dezelfde plaats open? Onlangs heb ik het ter hand genomen en toen deed 't dit telkens. Daarom zou ik wel willen weten, of 't dat bij jou ook deed. De passage, beginnend met: „Turne, quod optanti divum —" was met blauw potlood aangeteekend." „Ik zei hem, dat inderdaad het boek was

opge gevallen op de door hem bedoelde bladzijde. „Het is duidelijk", zei ik, „dat Mr. Serles die passage met meer dan gewone aandacht heeft gelezen en herlezen. Er moet iets gebeurd zijn, waardoor hij deze regels bijzonder juist en toepasselijk vond." „Jimmie knikte. „Jawel en nog niet zoo heel lang geleden ook. Die potloodstrepen zijn nog niet oud. Een vreemd geval, Tynon!" mompelde hij hoofdschuddend, terwijl hij de asch uit de oude pijp klopte, die hij steeds bij zich droeg. „Een der meest ongewone gevallen, die mij ooit zijn voorgekomen, Maar ik blijf vasthouden aan mijn oorspronkelijke meening en de proefneming van van avond heeft mij daarin slechts versterkt." „Je bedoelt dat je nog steeds gelooft aan Miss Gregory's schuld?" „Dat heb ik niet gezegd, Tynon. Dat heb ik feitelijk nooit gezegd. Dring nu niet verder aan. Ik heb je gezegd, dat dit een moeilijk geval zou blijken, en het is zoo moeilijk, dat ik het op het oogenblik nog niet

wensch te bespreken, zelfs niet met jou. Binnen enkele dagen ga ik Miss Gregory eens opzoeken." „Doe dat", raadde ik hem aan; „en tracht er heen te gaan zonder vooringenomenheid. Je kunt je er geen denkbeeld van vormen, hoe haar leven is bedorven door die geschiedenis. Ik ben overtuigd, dat, als je haar goed leert kennen, je wel in haar onschuld zult moeten gelooven. Denk eens aan de afschuwelijke positie waarin deze zaak haar gebracht heeft! Ze heeft niet eens een vriend meer, behalve mij. Haar moeder en zij zijn eenzamer in deze groote stad, dan als zij op een onbewoond eiland waren achtergelaten. Zij kan zelfs geen fatsoenlijke betrekking meer krijgen, door die misdaad is zij van de wereld afgesneden, geboycott —" En ik vertelde hem in het kort van het vreemde leven dat de beide vrouwen leidden; van het onbewuste egoïsme der moeder en haar totaal gebrek aan begrip van de onaangename positie waarin Isabel verkeerde. „Miss Gregory", voegde ik er aan toe,

„is niet een der menschen die geld kunnen slaan uit een dergelijke vermaardheid. Zij is eerder ongevoelig; en haar gezondheid begint reeds te lijden door al die onrechtvaardige achterdocht en laster. Als dit geheim niet opgelost wordt, zal het haar leven verkorten als een langzaam werkend vergif. Zij kan haar eigen gedachten niet ontloopen. Het is juist de schijnbare onmogelijkheid van het geval, die haar martelt —" „Ik kan me best voorstellen, hoe een onschuldige zich bij dit alles moet voelen", zei Jimmie. „Ik geloof niet, dat Miss Gregory schuldig is, en ik heb het nooit geloofd. Ik heb haar nooit persoonlijk ontmoet, maar ik heb naar haar geluisterd bij de lijkschouwing en heb haar op mijn gemak bestudeerd. Ik was van den beginne af overtuigd, dat je wonderbaarlijk vertrouwen in haar gerechtvaardigd was, Tynon. Ik zeg „wonderbaarlijk" in jouw geval, omdat het streed met het gezond verstand, de logica en de zuivere redeneering. Eerst nadat ik overtuigd was van haar oprechtheid, overtuigd van haar onschuld, zocht en vond ik, wat ik meen, dat de juiste verklaring is van de vreemde gebeurtenissen, die dien avond hebben plaats gehad." „En toch heb je van den beginne af beweerd — en van avond bewezen — dat de moord niet kon zijn begaan zonder haar medeweten!" riep ik uit. „Precies", zei hij koeltjes. „Ik heb je den tijd gelaten om die opvatting rustig in je te laten bezinken en er over na te denken; maar jij schijnt daaruit geen andere gevolgtrekking te kunnen maken, dan dat ik in Miss Gregory's schuld moet gelooven. Misschien herinner je je wel, dat

ik het betreurde, dat je zoo weinig oorspronkelijk was in je denkwijzen. Ik herhaal mijn geloof in de onschuld van het meisje; en terzelfder tijd herhaal ik, dat de misdaad niet kan gepleegd zijn zonder haar medeweten. Wat is hieruit de voor de hand liggende conclusie?" „Natuurlijk, dat ze bedweld moet zijn geweest!" riep ik uit, doordat mijn gedachten dadelijk een andere richting namen en zich op Warburton en zijn beroep vestigden. „Ze moet bedweld zijn geweest!" herhaalde ik. „Dat is de reden, dat zij niet wist wat er om haar heen gebeurde. Juist, de misdaad kon niet begaan zijn zonder haar medeweten, en toch is zij onschuldig, omdat —" „Wat 'n totaal gebrek aan originaliteit", zei Jimmie zuchtend, terwijl hij zijn hoed opnam. „Je bent beslist achteruit gegaan, Tynon. Denk er vanavond nog eens over na." En trots al mijn tegenspraak wandelde hij kalmmpjes weg. (Wordt vervolgd).

Foto H. J. de Koe.
ACHTTIENDE EEUWSCHE SCHOORSTEEN
IN EEN WONING TE SYBRANDAHUIS
BIJ DOKKUM.